

راه عدالت

نویسندگان:

علی بهادری جهرمی، محمد مهدی سیفی،

علی فتاحی زفرقندی، کمال محمد خدایرادی

کاری از سازمان بسیج حقوقدانان تهران - جری

عنوان و نام پدیدآور: راه عدالت/ نویسندگان علی بهادری جهرمی... [و دیگران]؛ کاری از سازمان بسیج حقوقدانان.

مشخصات نشر: تهران: پژواک عدالت، ۱۳۹۶.

مشخصات ظاهری: ۱۷۰ ص.

شابک: ۸۵۰۰۰ ریال: ۱-۱-۹۷۵۴۳-۹۷۸-۶۰۰

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا

یادداشت: نویسندگان علی بهادری جهرمی، محمد مهدی سیفی، علی فتاحی زفرقندی، کمال کدخدایمادی.

یادداشت: کتابنامه: ص. ۱۶۳.

موضوع: خامنه‌ای، علی، رهبر جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۱۸ - - دیدگاه درباره عدالت.

موضوع: اسلام و عدالت

موضوع: تمدن اسلامی

شناسه افزوده: بهادری جهرمی، علی، ۱۳۶۴ -

شناسه داده: سازمان بسیج حقوقدانان

ردیف کنفرانس: ۱۳۹۶/۱۲/۲ BP۲۳۰

ردیف دی.ی: ۲۹۷/۴۸۳۴

شماره کتابشناسی ملی: ۴۶-۴۳۸

راه عدالت

نویسندگان: علی بهادری جهرمی، محمد مهدی سیفی، علی فتاحی
زفرقندی، کمال کدخدایمادی

کاری از سازمان بسیج حقوقدانان، تهران بزرگ

ناشر: پژواک عدالت

ویراستار: مجتبی بهادری

صفحه آرا: حمیده قاسمی

شمارگان: ۱۵۰۰ نسخه

قیمت: ۸۵۰۰ تومان

انتشارات پژواک عدالت

نشانی: تهران - خیابان شهید بهشتی (۵)، خیابان اندیشه،

پلاک ۱۳، واحد ۱ - تلفن: ۳۶۵ ۸۸۴۰۰ ۲۱

Web site: p-edalat.ir

Email: info@p-edalat.ir

https://t.me/pejvak_edalat

بخش اول ۱۹

لزوم
شناسایی
هدف
(حقوق دانان
تحقق تمدن
نوین اسلامی)

■ فصل اول: تمدن نوین اسلامی، هدف نهایی و آرمان اصیل ۲۱

■ گفتار اول: عصر ظهور دوره‌ی تشکیل کامل تمدن اسلامی ۲۱

■ گفتار دوم: انقلاب اسلامی زمینه‌ساز تمدن نوین اسلامی ۲۲

■ فصل دوم: ابعاد تمدن نوین اسلامی ۲۲

■ گفتار اول: پیشرفت‌های جمهوری اسلامی، معیار بعد

۲۳

تحت‌افزاری تمدن اسلامی

■ گفتار دوم: سبک زندگی اسلامی، معیار بعد نرم‌افزاری تمدن

۲۳

اسلامی

■ فصل سوم: شاخصه‌ی تمدن نوین اسلامی، پیشرفت در

۲۴

همه‌ی ابعاد مادی و معنوی

■ فصل چهارم: مراحل تحقق تمدن نوین اسلامی ۲۵

■ گفتار اول: انقلاب اسلامی ۲۵

■ گفتار دوم: تأسیس نظام اسلامی ۲۶

■ گفتار سوم: دولت اسلامی ۲۷

■ گفتار چهارم: جامعه اسلامی ۲۹

■ گفتار پنجم: تمدن نوین اسلامی ۳۰

■ فصل پنجم: لوازم تحقق تمدن نوین اسلامی ۳۰

■ گفتار اول: تولید فکر دینی ۳۰

اول: نگاه اجتهادی و عالمانه به حوزه‌های گوناگون علم، فرهنگ و

۳۲

تمدن

- ۳۲ دوم: لزوم تبیین، تدوین و تحقق فرهنگ زندگی اسلامی
- ۳۳ سوم: ایمان به مکتب و ایدئولوژی اسلامی
- ۳۳ چهارم: عدم تقلیدگرایی از غرب
- ۳۴ ■ گفتار دوم: تربیت و پرورش انسان‌های مؤمن

■ فصل ششم: نقش حقوق‌دانان در تحقق تمدن نوین اسلامی ۳۵

۳۷

بخش دوم

- ۳۷ ■ فصل اول: لزوم خودسازی و تهذیب نفس ۳۷
- ۳۸ اول: لزوم حفظ رابطه‌ی با خدا
- ۳۹ دوم: تاسیس نفس تکلیف هر فرد
- ۳۹ سوم: تربیت نماز در برصه‌های فردی و اجتماعی
- ۴۰ چهارم: کار برای خدا
- ۴۱ پنجم: ارتباط مستقیم با خدا
- ۴۱ ششم: توکل و اعتماد به خداوند متعال
- ۴۲ هفتم: دوری از غفلت و غرور
- ۴۲ ■ فصل دوم: توسعه‌ی فرهنگ ۴۲
- ۴۴ اول: ادا نمودن حق کار
- ۴۴ دوم: وجدان کاری
- ۴۵ سوم: اتقان کاری
- ۴۵ چهارم: تمرکز بر یک مسئولیت (مردی و کاری)
- ۴۶ ■ فصل سوم: حضور در صحنه و مسئولیت‌پذیری ۴۶
- ۴۶ اول: لزوم ترویج احساس مسئولیت در میان آحاد مردم و نخبگان
- ۴۷ دوم: مسئولیت‌پذیری یکی از شاخص‌های ارزش و اهمیت انسان
- ۴۷ سوم: بایسته‌ها و الزامات مسئولیت‌پذیری

چهارم: لزوم ترک غرور و کبر در صورت پذیرش مسئولیت ۴۸

فصل چهارم: دشمن شناسی ۴۸

۵۱

بخش سوم

فصل اول: لزوم بازنگری در علوم انسانی با رویکرد

اسلامی ۵۲

گفتار اول: آسیب شناسی نظام علوم انسانی موجود ۵۲

بند اول: مبنای غیر توحیدی علوم انسانی غربی و تفاوت در

انسانی ۵۲

بند دوم: بومی بودن علوم انسانی موجود و عدم تناسب آن با

وضعیت ملی ۵۴

بند سوم: تصورات تحول در علوم انسانی، حذف و بی توجهی به

تولیدات غربی نیست ۵۵

گفتار دوم: بادهای تحول و تولید علوم انسانی ۵۷

بند اول: لزوم نظریه سازی و نظریه پردازی ۵۷

بند دوم: لزوم فحوص موازنه مفادیم اساسی علوم انسانی مبتنی بر

مبانی اسلامی ۵۸

بند سوم: علم حقوق عرصه مهم نظریه پردازی در علوم انسانی -

اسلامی ۵۹

فصل دوم: طراحی حقوق اسلامی مبتنی بر فقه حکومتی

..... ۶۱

گفتار اول: آسیب شناسی وضعیت کنونی فقه در حوزه های

علمیه ۶۲

بند اول: بی توجهی نسبت به پرداختن به فقه حکومتی در حوزه

علمیه ۶۲

لزوم

طراحی

ساختارها،

فایده ها

و مصادف

مورثه

(حقوق دانا)

و طراحی

نظام حقوق

اسلامی

- بند دوم: بی‌توجهی تاریخی به دین و فقه به مثابه‌ی قالب
حکومت‌داری ۶۳
- گفتار دوم: الزامات و بایسته‌های تحقق فقه حکومتی ۶۴
- بند اول: لزوم استنباط فقهی براساس فقه اداره نظام اسلامی ۶۴
- بند دوم: لزوم نظام‌سازی مستمر مبتنی بر فقه حکومتی ۶۵
- بند سوم: تدوین مقررات اسلامی مبتنی بر تحقیق و تنقیح مباحث
فقهی ۶۶
- فصل سوم: نمونه‌هایی از مفهوم‌سازی مفاهیم بنیادین در
را‌حی حقوق اسلامی (عدالت - آزادی) ۶۷
- گفتار اول: عدالت ۶۹
- بند اول: مفهوم عدالت ۶۹
- بند دوم: حق، اختصاصی تفاوت بنیادین عدالت در اسلام و غرب ۷۰
- بند سوم: تفاوت ماهوی عدالت و قسط ۷۰
- گفتار دوم: چگونه تحقق عدالت ۷۲
- بند اول: الزامات نظری الگوی عدالت جمهوری اسلامی ۷۲
- الف: استخراج مبانی نظری عدالت در اسلام ۷۲
- ب: عدالت‌پژوهی به‌عنوان رشته‌ی تالیف شده‌ی علمی در حوزه و
دانشگاه ۷۴
- بند دوم: الزام گفتمانی الگوی عدالت جمهوری اسلامی ۷۴
- بند سوم: الزامات عملیاتی الگوی عدالت جمهوری اسلامی ۷۵
- گفتار دوم: آزادی ۷۷
- بند اول: تفاوت بنیادین نظریه‌ی آزادی در اسلام و غرب ۷۷
- بند دوم: ماهیت آزادی در اسلام ۷۸
- الف: آزادی و حق ۷۸
- ب: آزادی و تکلیف ۷۹

- ۷۹ بند سوم: محدودیت آزادی در اسلام
- ۷۹ بند چهارم: نسبت حق و آزادی از چهار منظر
- ۸۰ الف: آزادی به مثابه‌ی حق
- ۸۱ ب: آزادی به مثابه‌ی توانایی مطالبه
- ۸۱ ج: آزادی به مثابه‌ی تکلیف
- ۸۲ د: آزادی به مثابه‌ی ارزش
- ۸۲ بند پنجم: راهکارهای تحقق آزادی اسلامی
- الف: مسئله‌ی نخست؛ اثبات بومی بودن آزادی در اندیشه‌ی اسلامی و غرب‌زدایی از آن
- ۸۲ ب: تولید منظومه‌ی فکری آزادی
- ۸۳

بخش چهارم

لزوم ارتقاء
بهره‌وری
حقوقی نهادها

- ۸۷ ■ فصل اول: لزوم توسعه و ترویج فرهنگ قانون‌گرایی ...
- ۸۸ ■ گفتار اول: به مثابه‌ی نرم افزار اداری کشور
- ۸۹ ■ گفتار دوم: لزوم التزام به قانون راه‌کار کارآمدی حقوقی نهادها
- ۸۹ بند اول: دیکتاتوری، نقطه‌ی پایان قانون‌گرایی
- ۹۰ بند دوم: لزوم ترویج فرهنگ قانون‌گرایی
- ۹۰ بند سوم: لزوم قانون‌گرایی مردم و مسئولین
- ۹۱ بند چهارم: قانون‌گرایی؛ شاخصه‌ی دولت اسلامی
- ۹۱ ■ گفتار سوم: لزوم قانون‌گرایی نهادی در نظام جمهوری اسلامی ایران
- ۹۲ بند اول: قانون‌گرایی و قوه‌ی مقننه
- ۹۳ بند دوم: قانون‌گرایی و قوه‌ی قضاییه
- ۹۳ الف: قانون؛ شاخص عدالت قوه‌ی قضاییه
- ۹۴ ب: قانون‌گرایی؛ اساس قوه‌ی قضاییه
- ۹۴ ج: قانون‌گرایی و قوه‌ی مجریه

■ فصل دوم: لزوم مبارزه با فساد در نهادها ۹۵

■ گفتار اول: فقدان فساد نشانه و شاخص حکومت اسلامی ۹۶

■ گفتار دوم: آثار فساد در جامعه ۹۷

■ گفتار سوم: مبارزه با فساد نیازمند به جهاد همگانی ۹۷

■ فصل سوم: لزوم نظارت بر عملکردها ۹۹

■ گفتار اول: مبنای نظارت بر عملکردها ۹۹

■ گفتار دوم: گستره‌ی نظارت در جمهوری اسلامی ایران ۱۰۰

■ گفتار سوم: لزوم تعیین شاخص‌ها و معیارهای نظارت ۱۰۰

بخش پنجم

■ فصل اول: مبانی نظری ایجاد تغییر در ساختارهای حقوقی ۱۰۲

■ گفتار اول: ثبات و تغییر در نظام اسلامی ۱۰۳

■ گفتار دوم: تغییر در سیاست‌ها: نظام مبتنی بر اصول اسلامی ۱۰۴

■ گفتار سوم: تغییر در ساختار و نهادها: مبتنی بر اصول و مبانی ۱۰۵

اسلامی

اول: سیاست‌های کلی اصل ۴۴ نمونه‌ای از تحول ۱۰۶

دوم: امکان تغییر یا تثبیت نظام ریاستی نمونه‌ای از تحول ۱۰۶

■ فصل دوم: ارتقاء کارآمدی قوه‌ی قضاییه ۱۰۷

■ گفتار اول: اهمیت جایگاه قوه‌ی قضاییه ۱۰۸

■ گفتار دوم: هدف قوه‌ی قضاییه ۱۰۹

بند اول: هدف برتر قوه‌ی قضاییه ایجاد نهادی کارآمد و سالم ۱۰۹

بند دوم: اقتدار و اعتماد سازی ارکان تحقق اهداف قوه‌ی قضاییه ۱۱۰

لزوم ارتقاء
کارآمدی
نهادهای
حقوقی

■ گفتار سوم: ارتقاء جایگاه قوه قضاییه آرمان جمهوری اسلامی

۱۱۱

■ گفتار چهارم: مبانی نظری ارتقاء قوه قضاییه (الزامات فکری

۱۱۲

و ارزشی)

■ گفتار پنجم: بایسته‌ها و خط‌مشی‌های راهبردی ارتقاء دستگاه

۱۱۴

قضایی

بند اول: سازماندهی قضای اسلامی بر اساس الگوی تصحیح فرد و

۱۱۴

ساختار

بند دوم: برابری شمول قوانین قضایی، لازمه‌ی اصلاح دستگاه قضایی

۱۱۵

بند سوم: لزوم ارائه‌ی برنامه‌ی جامع (جهت ارتقاء دستگاه قضایی)

۱۱۵

الف: با شتاب بودن حرکت

۱۱۷

ب: استمرار در کار؛ لازمه‌ی ثمربخشی

۱۱۸

ج: برنامه‌ی تلاش دائمی برای فقه در راه دستیابی به اهداف

۱۱۸

■ گفتار ششم: بایسته‌های اجرایی تحقق نظام قضایی مطلوب

۱۱۹

بند اول: اتقان احکام قضایی

۱۱۹

بند دوم: استمرار در رایانگی کردن پرونده‌ها و معلومات

۱۲۰

بند سوم: لزوم حل مشکلات رسیدان

۱۲۰

بند چهارم: لزوم دقت در مجازات دادن

۱۲۱

بند پنجم: کادر سازی برای مناصب مدیریتی

۱۲۲

بند ششم: حضور مسئولان پاک و خوش سابقه در دستگاه قضایی

۱۲۲

بند هفتم: استفاده از ظرفیت‌های وزرات دادگستری

۱۲۳

بند هشتم: طراحی ساختاری بویا برای نهاد قضایی

۱۲۳

■ فصل سوم: ارتقاء کارآمدی قوهی مقننه ۱۲۵

■ گفتار اول: قانون شأن ولایی و مؤثر در فرهنگ و تربیت

اسلامی ۱۲۵

بند اول: حفظ نظام اسلامی با قانون‌گذاری صحیح ۱۲۶

بند دوم: دفاع از هویت نظام اسلامی ۱۲۷

■ گفتار دوم: الزامات قوهی مقننه در حکومت اسلامی ۱۲۸

بند اول: محوریت مبانی دینی ۱۲۸

بند دوم: محوریت مردم‌سالاری دینی ۱۲۹

■ گفتار سوم: الزامات نظری قانون‌گذاری کارآمد و حکیمانه ۱۳۰

بند اول لزوم: تدوین قوانین مبتنی بر شریعت اسلام ۱۳۰

بند دوم: شجاعت در موضوعات و مصالح کشور ۱۳۱

بند سوم: لزوم توجه به قانون اساسی در تدوین قوانین عادی ۱۳۲

■ گفتار چهارم: الزامات رای‌ی قانون‌گذاری مطلوب ۱۳۴

بند اول: لزوم توجه نظریات کارشناسان در امر قانون‌گذاری ۱۳۴

بند دوم: عطف توجه کلان و کلان‌ترین مسائل کشور در ۱۳۵

قانون‌گذاری ۱۳۵

بند سوم: ترجیح مصالح کلی بر مصالح منطقه‌ای ۱۳۵

بند چهارم: لزوم آرمان‌گرایی و واقع‌بینی در امر قانون‌گذاری ۱۳۶

بند پنجم: لزوم قانون‌گذاری در جهت استحکام بنیان‌های ۱۳۶

فرهنگ و اقتصاد ۱۳۶

بند ششم: عطف توجه به کمیسیون‌ها در امر قانون‌گذاری ۱۳۷

بند هفتم: اهتمام جدی بر لویایح و طرح‌ها به منزله‌ی مقدمه‌ی تصویب ۱۳۸

قانون ۱۳۸

■ فصل چهارم: ارتقاء کارآمدی شورای نگهبان ۱۳۹

۱۴۰ ■ گفتار اول: جایگاه نهاد شورای نگهبان

۱۴۱ بند اول: شورای نگهبان حساس‌ترین دستگاه قانونی

۱۴۱ بند دوم: شورای نگهبان مانع انحراف حرکت نظام

بند سوم: شورای نگهبان، گلوگاه و مرکز حیاتی اداره و جهت‌گیری کشور

۱۴۲ بند چهارم: شورای نگهبان حافظ اسلام و قانون اساسی

۱۴۳ ■ گفتار دوم: اصول حاکم بر عملکرد شورای نگهبان

۱۴۳ بند اول: لزوم ارتقاء جایگاه شورای نگهبان

۱۴۴ بند دوم: لزوم اطلاع‌رسانی به مردم و سایر مسئولین

بند سوم: ایجاد شوراهای مشورتی جهت ارتقای کیفیت انجام
۱۴۴ تایید

۱۴۵ بند چهارم: ساز نظارت و استدلالات شورا

■ گفتار سوم: تأثیر شورای نگهبان بر مصوبات مجلس

۱۴۶ شورای اسلامی

۱۴۶ بند اول: تأمین صحت نظام توسط شورای نگهبان

۱۴۷ بند دوم: نظارت بر مصوبات شورای نگهبان باقی با شرع

۱۴۷ الف: جزء احکام شرع بودن احکام شورای نگهبان

۱۴۷ ب: استثناء بودن نظارت مجمع تشخیص مصلحت نظام

۱۴۸ بند چهارم: نظارت بر مصوبات از نظر انطباق با قانون اساسی

۱۴۸ بند پنجم: ارائه نظرات تفسیری و مشورتی

■ گفتار چهارم: نظارت شورای نگهبان بر انتخابات

۱۴۹

■ فصل اول: رویکرد جمهوری اسلامی ایران به موضوعات
بین المللی ۱۵۲

■ گفتار اول: تسلیم نشدن در مقابل تهدیدها، مبنا و قوام
جوهری جمهوری اسلامی ایران ۱۵۳

■ گفتار دوم: اصل زیربنایی نه شرقی، نه غربی، مبنا و پایه نظام
اسلامی ۱۵۳

■ گفتار سوم: مخالفت با نظام سلطه به مثابه حرکت الگوساز
اسلامی ۱۵۴

■ گفتار چهارم: استکبارستیزی جزء کارهای اساسی و مبانی
انقلاب ۱۵۴

■ فصل دوم: وظایف حقوق دانان در قبال مسئولیت بین المللی
جمهوری اسلامی ایران ۱۵۴

■ گفتار اول: بازتولید معارف و الای اسلامی در سطح بین المللی ۱۵۵

■ گفتار دوم: برجسته سازی هویت اسلامی در دنیا ۱۵۵

■ گفتار سوم: دعوت بشریت به اسلام ۱۵۵

■ گفتار چهارم: ترویج الگوی نوین مردم سالاری دینی ۱۵۶

■ گفتار پنجم: موضع گیری صریح و ایستادگی در برابر
جنایتکاران و ظالمان بین المللی ۱۵۶

■ گفتار ششم: لزوم ایستادگی فعال در مقابل سلطه طلبی و
زیاده خواهی استکبار ۱۵۶

■ فصل سوم: حقوق دانان و مسئولیت در حوزه حقوق بشر ۱۵۷

■ گفتار اول: رویکرد اسلام و جمهوری اسلامی نسبت به

حقوق بشر ۱۵۷

بند اول: اسلام پرچم‌دار و پاسدار حقوق بشر ۱۵۸

بند دوم: تحقق واقعی حقوق بشر فقط در سایه‌ی اسلام ۱۵۸

بند سوم: اصل تکریم انسان از اصول حاکم بر حقوق بشر اسلامی ۱۵۹

بند چهارم: تحقق حقوق بشر وظیفه‌ی حکومت اسلامی ۱۵۹

بند پنجم: موضع جمهوری اسلامی ایران در قبال حقوق بشر ۱۶۰

■ گفتار دوم: وظایف حقوق دانان در عرصه‌ی حقوق بشر ۱۶۱

بند اول: لزوم نگاهی نگاه اسلام به حقوق بشر ۱۶۱

بند دوم: ممنوع‌گیری انفعالی در قبال جنجال‌های حقوق بشری ۱۶۱

بند سوم: عبور از عمیق به حقوق بشر با معیارهای اسلامی ۱۶۲

بند چهارم: تحلیل انتقادی حقوق بشری غرب در چارچوب ۱۶۳

رویارویی مبتنی بر غلبه با اسلام ۱۶۳

بند پنجم: وجود روحی تهافت در مقابله‌ی با زورگویان بین‌المللی ۱۶۳

بند ششم: تقویت جمهوری اسلامی به الگوی جهان اسلام ۱۶۳

نتیجه‌گیری ۱۶۵

فهرست منابع ۱۶۷

مقدمه

پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی در ایران به سال ۱۳۵۷ که بر اعتقاد راسخ مردم به آموزه‌های حیات‌بخش اسلام ناب محمدی بنیان گردیده بود و تشکیل نظام سیاسی مبتنی بر حاکمیت الله و تعالیم شریعت اسلام را در پی داشت؛ فصل نوینی در اندیشه‌ی حقوق و سیاسی معاصر رقم زد. انقلاب اسلامی، تشکیل نظام اسلامی و ایجاد دولت اسلامی تنها نخستین اقدامات در جهت دستیابی به اهداف مطلوب و محقق نمودن آرمان متعالی انسان‌های مسلمان در عرصه‌ی زندگی اجتماعی و به تعبیر دقیق‌تر تحقق تمدن نوین اسلامی محسوب می‌گردید که جلوه‌ی بارز آن نمونه‌ی اعلای آن در دوره‌ی ظهور حضرت بقیه‌الله الاعظم به منصفی ظهور خواهد نمود.

دستیابی به این هدف متعالی نیازمند فراهم نمودن مقدمات لازم در زمینه‌های گوناگون فردی و اجتماعی است به نحوی که تمامی افراد جامعه با هر جنسیت و از هر قوم و قبیله‌ای و در هر جایگاه و سطح اجتماعی باید خود را برای دستیابی به آرمان مطلوب و ایجاد زمینه‌ی تحقق تمدن نوین اسلامی آماده و مهیا نمایند. به بیان دقیق‌تر تمدن نوین اسلامی تنها زمانی برپا خواهد شد که تک‌تک افراد جامعه تکالیف و وظایف خود را به نحو دقیق شناخته و بر اساس آن عمل نمایند.

در این بین جامعه‌ی حقوقی کشور به‌عنوان مجموعه‌ای که وظیفه‌ی ترسیم و حراست از بایدها و نبایدهای زندگی فردی و اجتماعی، به‌منظور تحقق عدالت و سامان‌بخشی به جریان زندگی انسان‌ها را بر عهده دارد، دارای جایگاه تأثیرگذار و نقش به‌سزایی هستند. بر همین اساس پژوهش حاضر به دنبال ترسیم وظایف حقوق‌دانان در پیشبرد اهداف دولت اسلامی به سمت تمدن نوین اسلامی است و در حقیقت در مقام پاسخ‌گویی به این سؤال بنیادین است که هر حقوق‌دان در هر جایگاه و مقام حقوقی همانند عضویت در مجلس شورای اسلامی، عضویت در قوه‌ی قضائیه، عضویت در شورای نگهبان، سمت استادی در دانشگاه، وکالت، سردفتری و ... در مقام انجام وظایف خویش، باید چه بایسته‌هایی را مدنظر قرار

دهند و سبک زندگی خود را متناسب با آن تعریف نمایند که موجب افزایش سرعت حرکت به سمت اهداف متعالی طراحی شده برای حکومت اسلامی باشند؟

به نظر می‌رسد بهترین و سریع‌ترین مسیر برای دست‌یابی به هدف متعالی ذکر شده استخراج تکالیف حقوق‌دانان از منظومه‌ی فکری مقام معظم رهبری حضرت آیت‌الله‌العظمی خامنه‌ای است، چرا که با نگاهی به جایگاه ولی‌فقیه در اندیشه‌ی اسلامی می‌توان به وضوح دریافت که مقام رهبری علاوه بر مدیریت کلان ارزشی در حکمت اسلامی وظیفه‌ی راهبری امت اسلامی به‌سوی سهل‌الوصول‌ترین مسرها برای دست‌یابی به اهداف را نیز بر عهده دارد.

با در نظر گرفتن این دو مهم هدف اصلی از این پژوهش ترسیم تکالیف و رسالت‌های حقوق‌دانان، نهادهای حقوقی در منظومه‌ی فکری مقام معظم رهبری است. بر همین اساس رابری اثر که به روش تفسیر داده گردآوری شده است مجموعه‌ای از موانع و موانع است. بر اساس مقام معظم رهبری «مدظله‌العالی» از سال ۶۸ تاکنون براساس موضوع - مداخلات - مورد انتخاب واقع شده و پس از استخراج، جمع‌آوری و دسته‌بندی مورد با جوانی، تقریر و تحلیل قرار گرفته است. لازم به ذکر است که مبنای تقسیم‌بندی نیز متخذا از موانع معظم‌له می‌باشد؛ بدین گونه که مباحث بر اساس فهرست استخراج شده از بیانات ایشان تدوین شده است. به عبارت دیگر آنچه در این پژوهش مورد توجه است، بازخوانی دیدگاه مقام معظم رهبری «مدظله‌العالی» در رابطه با جایگاه و نقش حقوق‌دانان، نهادهای حقوقی است که ضمن ایجاد منبعی موثق برای استفاده دست‌اندرکاران امر برای جامعه‌ی علمی و دانشگاهی حقوقی نیز مثمر ثمر خواهد بود. علاوه بر این به نظر می‌رسد که با بررسی دیدگاه‌ها و نظرات معظم‌له در عین این که می‌توان از اندیشه‌ی ایشان آگاهی پیدا کرد، بتوان عملکرد حقوق‌دانان و نهادهای حقوقی را با رهنمودهای امام امت اسلامی سنجید و میزان حرکت آن‌ها را در جهت سیر به سمت اهداف مطلوب آزمود.

در این کتاب، در بخش اول تحت عنوان «لزوم شناسایی هدف» به ترسیم هدف

نهایی از حرکت انقلاب اسلامی و الزامات و بایسته‌های آن پرداخته می‌شود و سعی می‌شود جایگاه و نقش حقوق‌دانان در این مسیر روشن گردد. در بخش دوم تحت عنوان «لزوم کسب مقدمات ضروری حرکت در مسیر دستیابی به اهداف» تکالیف و بایسته‌های عمومی مورد نیاز برای دستیابی به اهداف از جمله خودسازی و تهذیب نفس، مسئولیت‌پذیری و حضور در صحنه، دشمن‌شناسی و موارد از این دست مورد مطالعه قرار گرفته است. در بخش سوم تحت عنوان «ایجاد طرحی ساختارها، فرایندها و نهادهای مورد نیاز» به لزوم نظریه‌پردازی در حقوق اسلامی، عنوان اولین قدم در راستای طراحی مسیر و نقشه راه حرکت حقوق‌دانان پرداخته شده و با عنایت به ابتناء حقوق اسلامی بر مفاهیم بنیادینی هم‌چون مفهوم «عدالت» «آزادی»، دو نمونه از مفهوم‌شناسی در راستای نظریه‌پردازی حقوقی، از سوی امام معظم رهبری ارائه شده است. در بخش چهارم کتاب نیز تحت عنوان «لزوم ارتقاء بهره‌وری حقوقی نهادها» به لزوم تلاش حقوق‌دانان در جهت کارآمدسازی نهادهای سازمان‌ها و نهادها و نقش حقوق‌دانان در ارتقاء عملکرد حقوقی آن‌ها اشاره شده است. پس از آن به طور ویژه در بخش پنجم نهادهای حقوقی خاص و مهم کشور مدنظر قرار گرفته و تحت عنوان «لزوم ارتقاء کارآمدی نهادهای حقوقی» به موضوع کارآمدسازی هرچه بیش‌تر و ارتقاء عملکرد نهادهایی که کارویژه اصلی آن‌ها ماهیت حقوقی دارند و بایسته‌ها و ابعاد آن از منظر مقام معظم رهبری پرداخته شده و تکلیف حقوق‌دانان در این راستا مدنظر قرار گرفته است. در بخش ششم کتاب نیز مسئولیت‌های حقوق‌دانان در عرصه‌ی بین‌الملل مورد بررسی و مطالعه قرار می‌گیرد.

امید است که این اثر بتواند در شناساندن هرچه بهتر جایگاه، تکالیف و رسالت‌های حقوق‌دانان و نهادهای حقوقی و ایجاد تحول مثبت در عملکرد آنان نقش مثبتی ایفا کند. در این راستا از دیدگاه و نقطه نظرات مخاطبان ارجمند درباره‌ی این اثر و پیشنهادهای سازنده درباره‌ی موضوعات مذکور به گرمی استقبال خواهد شد.